

1. Referentie

Referentie	Verhoeven, J.C., Stassen, K., Devos, G. & Warmoes, V. (2003). <i>Ouders op school en thuis. Onderwijskundig onderzoek in opdracht van de Vlaamse Minister van onderwijs en vorming</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs, Afdeling Beleidscoördinatie (Brussel).
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Brochure

2. Abstract

Het Centrum voor Onderwijssociologie (K.U.Leuven) en de Vlerick Management School verrichtten een onderzoek dat peilt naar de tevredenheid van ouders over de school van hun kind en naar hun betrokkenheid bij de school.

In een eerste deel wordt gepeild naar de tevredenheid: algemeen, maar ook wat betreft de verschillende aspecten van het schoolgebeuren. Ook werd er gevraagd om een rangorde op te stellen naargelang de ouders een taak van de school belangrijker of minder belangrijk vinden. Tenslotte komen ook inspraak in het schoolbeleid en de openheid van de school aan bod.

Het tweede deel gaat na of ouders participeren en hoe. De onderzoekers maken een onderscheid tussen het zich inzetten op de school (raad, comité, helpen in de klas, schoolactiviteiten, oudercontact), contacten met de school (formeel en informeel) en het zich inzetten voor de school thuis (agenda's, huistaken en rapporten, stimulerende omgeving creëren).

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, onderwijs
Trefwoord(en)	Allochtonen, basisonderwijs, betrokkenheid, communicatie, gedragsmoeilijkheden, gedragsproblemen, huiswerk, inspraak, kleuteronderwijs, lager onderwijs, leermoeilijkheden, leerproblemen, opvoeding, oudercontact, oudercomité, ouders, participatie, pesten, school, secundair onderwijs, tevredenheid, veiligheid

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Departement Onderwijs
Onderzoeker(s)	Prof. Dr. Jef Verhoeven & Koen Stassen Centrum voor Onderwijssociologie Departement Sociologie K.U.Leuven Van Evenstraat 2b 3000 Leuven Tel: 016/ 32 32 05 Fax: 016/ 32 33 65 http://www.kuleuven.ac.be/sociologie/onderzoek/centronderwijs/ Geert Devos & Véronique Warmoes Vlerick Leuven Gent Management School

	Centrum voor schoolmanagement Reep 1 of Vlamingenstraat 83 9000 3000 Leuven Tel: 09/ 210 97 11 Fax: 09/ 210 97 00 info@vlerick.be http://www.vlerick.be
--	--

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Zijn ouders betrokken op de school en zijn zij bereid om meer te participeren aan het schoolbeleid? In welk opzicht verschillen ouders van elkaar en hoe uiten zich die verschillen?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Er werd een schriftelijke vragenlijst opgesteld in het schooljaar 2001-2002. Voor de autochtone ouders werd de vragenlijst verdeeld via de school, voor de allochtone ouders werd de vragenlijst voorzien van een vertaling en werden de ouders aangesproken door het schoolopbouwwerk (SOW). Ouders die zo'n initiatief van SOW bijwonen, geven reeds blijk van hun motivatie om te werken aan hun integratie. Dit moet voor ogen gehouden worden bij de interpretatie van de resultaten.
Onderzochte groep	3495 ouders uit 100 Vlaamse scholen werden aangeschreven. - Ouders met een kind - in tweede of derde kleuterklas - in tweede, vierde of zesde leerjaar van het lager en secundaire onderwijs - ook ouders met een kind in het buitengewoon onderwijs werden bevraagd 2811 ouders werkten mee (=80%) 147 ouders van Turkse en Marokkaanse origine met kinderen in het basisonderwijs werden bevraagd. Zij werden via schoolopbouwwerk aangesproken en er was een vertaling van de vragenlijst voorzien
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Tevredenheid	De school krijgt een hoge algemene tevredenheidsscore. De meeste ouders voelen zich welkom op school en kunnen bij leerkrachten terecht, al is dat iets minder voor het secundair onderwijs. Wat betreft de <i>allochtone ouders</i> kan men zeggen dat ook zij de school positief evalueren: de meerderheid vindt dat de school een goede reputatie heeft, ze voelen zich ook welkom op de school en ze weten tot wie ze zich moeten wenden als er zich problemen voordoen. - kleuteronderwijs: ouders zijn het meest tevreden over de omgang met en de begeleiding door de kleuterleid(st)er - lager onderwijs: ouders zijn het meest tevreden over de omgang van de leerkracht met de kinderen en het lesgeven - secundair onderwijs: ouders zijn het meest tevreden over de duidelijkheid van de schoolregels en de rapportering van resultaten - buitengewoon lager onderwijs: ouders zijn het meest tevreden over de schoolregels en de begeleiding van de kinderen - Ouders zijn het minst tevreden over de veiligheid van thuis naar school en over de aandacht voor pestgedrag op school. Bij de <i>allochtone ouders</i> ligt de tevredenheid over al deze aspecten steeds lager. Wel zijn ze over dezelfde aspecten tevreden als de autochtone ouders, met uitzondering van de opvang na schooltijd. Ouders vinden praktisch alle taken van de school belangrijk, de meest belangrijke zijn: voorkomen van geweld en agressie, drugspreventie, het aanpakken van pestgedrag, verkeersopvoeding en het overbrengen van waarden.
--------------	--

	Minder belangrijke taken zijn: warme maaltijden aanbieden, naschoolse activiteiten organiseren, voorzien in busbegeleiding of opvang/studie. Ouders verwachten dus veel van de school. Het belang dat men hecht aan een bepaalde taak is afhankelijk van het onderwijsniveau van het kind, maar er zijn ook opvallende niveauoverschrijdende gelijkenissen: voorkomen van geweld of agressie en de aanpak van pesten zijn daar voorbeelden van. Een minderheid van de ouders wenst geen inspraak op school. Indien ze dit wel doen, betreft het vooral veiligheid, gezondheid en hygiëne. Wat betreft aanwerving of ontslag van leerkrachten en directie wensen ouders het minste inspraak. Uit een open vraag blijkt dat ouders meer inspraak willen over de kosten van buitenschoolse activiteiten en uitstappen. In volgorde van tevredenheid over de openheid van de school: vooral in het buitengewoon lager onderwijs, dan het lager onderwijs en tenslotte in het secundair onderwijs. Hoe opener de school, hoe positiever de ouders de school in het algemeen evalueren.
Ouderparticipatie	• <u>Ouders zetten zich in op school</u> 1. het officiële inspraakorgaan Een participatie- of schoolraad is verplicht in elke school en ouders moeten daarin zetelen. Bijna de helft van de ouders kent deze raad niet, vooral laagopgeleide ouders en allochtonen. Ouders met een diploma hoger onderwijs zijn vaker vertegenwoordigd in de raad. 2. het oudercomité Een oudercomité wordt vrijwillig door de ouders georganiseerd. Het comité is beter gekend dan de officiële raad. Ongeveer de helft van de ouders is tevreden over het comité. 3. ouders in de klas Dit gebeurt zelden en als het gebeurt is het meestal bij schoolactiviteiten en niet bij klasactiviteiten. Het zijn meestal deeltijds werkende moeders die helpen. Hoe ouder het kind, hoe minder men helpt in de klas. 4. schoolactiviteiten bijwonen De grote meerderheid woont het oudercontact bij, ouders van kinderen in kleuter- en lager onderwijs wonen het schoolfeest bij. Ouders wonen op een secundaire school minder activiteiten bij. 5. oudercontact De ouders vinden het oudercontact zeer nuttig. Voor ouders met kinderen met leermoeilijkheden mag het contact iets langer duren. • <u>Het contact met de school</u> 1. <i>problemen signaleren, informatie vragen en klachten formuleren</i> Slechts de helft van de ouders nam minstens één maal contact op met de school tijdens het schooljaar, waarvan de meerderheid om leerproblemen te bespreken of omwille van gedragsproblemen. Vooraf in het buitengewoon lager onderwijs wordt contact opgenomen met de school in verband met leerproblemen, gevolgd door het gewoon lager onderwijs en het kleuteronderwijs. In het secundair onderwijs nemen ouders bijna geen contact op met de school. 2. <i>informele contacten</i> Meer dan de helft van de ouders heeft geen of zelden informele contacten met de leerkrachten buiten de school of aan de schoolpoort. In volgorde: ouders met een kind in het kleuteronderwijs praten meer met de leerkrachten aan de schoolpoort dan in het lager onderwijs, buitengewoon onderwijs en secundair onderwijs. • <u>Thuis actief voor de school</u>

	1. opvoedkundige taak Geen enkele ouder schrijft de opvoedingsrol volledig toe aan de school. Nog niet de helft schrijft zichzelf de belangrijkste rol toe. Deze laatste groep ouders is ook meer betrokken bij de studies van het kind. Dit gaat vooral om ouders met een kind in het lager onderwijs. 2. agenda's, huistaken en rapporten De meerderheid van de ouders controleert de schoolagenda dikwijls, gaat vaak na of het huiswerk gemaakt is en ondervraagt vaak zijn kinderen voor een toets. Deze drie taken worden vooral door ouders met een kind in het (buitengewoon) lager onderwijs uitgevoerd. <i>Allochtone ouders</i> blijken nog sterker betrokken te zijn. Deze positieve resultaten kunnen te wijten zijn aan de begeleiding die de ouders krijgen van het schoolopbouwwerk. Betrokkenheid wordt groter of minder groot naargelang het onderwijsniveau van het kind en bij leermoeilijkheden is er altijd een grotere betrokkenheid. 3. stimulerend klimaat thuis De meerderheid praat thuis met de kinderen over wat er op school gebeurt (vooral in het kleuteronderwijs). Bijna de helft van de ouders helpt het kind soms bij computergebruik. In het kleuteronderwijs kopen ouders vaker een boek dan in het secundair. Ook voorlezen gebeurt vooral voor kleuters.
--	---

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Verhoeven, J.C., Devos, G., Stassen, K. & Warmoes, V. (2003). *Ouders over scholen*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.

Verhoeven, J.C., Devos, G., Stassen, K. & Warmoes, V. (2002). *Ouders over scholen: verwachtingen en participatiebehoeften*. Onuitgegeven onderzoeksrapport, Departement Onderwijs.

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

In dit onderzoek van onderzoekers van de K.U.Leuven en de Vlerick Management School in opdracht van het Ministerie van Onderwijs wordt nagegaan of ouders tevreden zijn met de school van hun kind, of ouders participeren aan het schoolgebeuren en hoe ze dat doen. Een bijkomende vraag is of allochtone ouders hierin verschillen van autochtone ouders.

Ouders zijn zeer tevreden over de school van hun kind, zo blijkt uit de resultaten. Wellicht heeft dit te maken met de keuzevrijheid van de ouders, die zowat de belangrijkste vorm van ouderparticipatie is.

Enkele aspecten van de school waar ouders minder tevreden over zijn, zijn: de veiligheid van school naar huis en het pestgedrag. Men verwacht veel van de school wat betreft het opnemen van taken. Vooral het voorkomen van geweld, agressie en pestgedrag vinden de ouders belangrijke taken.

Bijna 1/3 wenst geen inspraak in het schoolgebeuren, zeker niet wat betreft het ontslag of het aannemen van leerkrachten en directie, wel wat betreft veiligheid, gezondheid en hygiëne en de kosten van buitenschoolse activiteiten.

De openheid van de school is een belangrijk aspect dat in hoge mate de tevredenheid over en de betrokkenheid bij de school stimuleert.

Wat betreft participatie zijn er talrijke verschillen tussen ouders. Vooral de hoger opgeleiden zetelen in officiële raden. Bijna de helft van de ouders kent deze raden niet eens. Het oudercomité is beter gekend bij de ouders en aan schoolactiviteiten zoals schoolfeesten en aan oudercontacten nemen de ouders vaak deel. In de klas zelf helpen ouders zelden of nooit.

De helft van de ouders neemt contact op met de school gedurende het schooljaar. Dit betreft vaak leer- of gedragsmoeilijkheden van het kind maar ook pestproblemen en het inwinnen van informatie zijn redenen om de school te contacteren. Informele contacten, bv. aan de schoolpoort, komen minder voor, maar wel vaker in het basisonderwijs, waar ouders hun kinderen aan de schoolpoort komen afhalen.

Ouders die de opvoedingsrol vooral aan zichzelf toeschrijven zijn meer betrokken bij de studies van hun kind, vooral in het lager onderwijs. In het bijzonder het nakijken van de schoolagenda gebeurt dikwijls, gevolgd door het nakijken van het huiswerk en het opvragen voor een toets. Deze taken worden vooral gedaan door ouders met een kind in het lager onderwijs en vaker bij allochtone ouders.

Ook wat betreft het creëren van een stimulerende omgeving doen ouders hun best. Men praat vooral met het kind over de school, over het nieuws en af en toe gaat men naar de bibliotheek of koopt men een boek (vooral kleuter- en lager onderwijs). Voorlezen doet men bij jongere kinderen en allochtone ouders lezen meer voor. Wat betreft het computergebruik zijn ouders vaak minder geneigd om hun kind te helpen.

De resultaten bij de allochtone ouders zijn meestal hetzelfde als bij autochtone ouders. Wel moet men voorzichtig zijn om daaruit conclusies te trekken, aangezien het om geëngageerde allochtone ouders gaat die meewerken aan projecten van schoolopbouwwerk.

Over het algemeen zijn ouders dus tevreden en participeren ze in meer of mindere mate aan het schoolgebeuren. Toch zijn er hier en daar nog een aantal punten die niet aan de aandacht mogen ontsnappen: veiligheid van huis naar school en pestgedrag meer aandacht geven, een betere vertrouwdsheid met officiële raden creëren, het oudercontact aanpassen voor ouders met kinderen met leerproblemen en voor allochtone ouders en tenslotte de kloof tussen leerkrachten en ouders dichten, vooral in het secundair onderwijs.